

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. birželio 1 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrašaitės-Balynienės, Artūro Driuko (kolegijos pirmininkas) ir Jūratės Varanaukaitės (pranešėja), teismo posėdyje kasacinio rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **sinteresuoto asmens akcinės bendrovės SEB banko** kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2022 m. spalio 6 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos N. R. pareikšimą dėl bankroto bylos iškelimo fiziniam asmeniui, suinteresuoti asmenys akcinė bendrovė SEB bankas, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių fizinio asmens bankroto bylos pabaigą, aiškinimo ir taikymo.
- Bankroto administratorė kreipėsi į teismą, prašydama baigti fizinio asmens bankroto bylą; nurašyti likusius nepatenkintus 120 507,87 Eur kreditorių reikalavimus.
- Bankroto administratorė nurodė, kad, pasibaigus plano įgyvendinimo terminui bei N. R. įvykdžius visus savo įsipareigojimus pagal planą, kreditoriams buvo paskirstytos depozitinėje sąskaitoje sukauptos lėšos ir išsiųsta kreditorių susirinkimo medžiaga; paskutiniame kreditorių susirinkime balsavę kreditoriai vienbalsiai pritarė nutarimo projektui „Įkylti plano vykdymo eigos ataskaitą Nr. 5 išklauzta“. Buvo parengtas plano įgyvendinimo aktas (toliau – ir aktas) ir išsiųstas pasirašyti N. R., o po to ir kreditorių susirinkimo pirmininko įgaliotam asmeniui. Kreditorė AB SEB bankas atsisakė pasirašyti aktą, nurodydama, kad dalis plano įgyvendinta netinkamai, nes atstatydinta bankroto administratorė UAB „Lexuna“ plano įgyvendinimo laikotarpiu sau iš depozitinės sąskaitos išimkė net 22 429 Eur vietoje patvirtintų 2160 Eur, tokiu būdu kreditorių reikalavimus tenkinti nepaskirstydama 20 269 Eur.
- Administratorė nurodė, kad šios aplinkybės nėra kliūtis baigti fizinio asmens bankroto bylą, kadangi tai, jog ankstesnė bankroto administratorė UAB „Lexuna“ nesilaikydama plano ir Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto (toliau – ir FABĮ) nuostatų nepaskirstė šių lėšų taip, kaip buvo nustatyta plane, yra bankroto administratorės atsakomybės klausimas.
- N. R. plano įgyvendinimo laikotarpiu dėjo pastangas, kad jos pajamos padidėtų ir būtų galimybė patenkinti daugiau kreditorių reikalavimų: per plano įgyvendinimo laikotarpį gavo 50 301,16 Eur pajamų (plane nustatyta 29 952,00 Eur), iš jų į bankroto bylą buvusių atidarytą depozitinę sąskaitą ir esamą atidarytą depozitinę sąskaitą pervedė 31 642 Eur (plane nustatyta 11 592 Eur), o likusius 18 659,16 Eur (plane nustatyta 18 000 Eur) panaudojo savo būtiniesiems poreikiams tenkinti. Savo poreikiams tenkinti per visą plano įgyvendinimo laikotarpį (t. y. 36 mėn.) skyrė tik 659,16 Eur didesnę sumą (18,31 Eur per mėn.), nei ji buvo patvirtinta plane (18 659,16 – 18 000), o kreditorių reikalavimus tenkinti skyrė net 29 482 Eur, t. y. 20 500 Eur daugiau, nei nustatyta plane.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

- Kauno apylinkės teismas 2022 m. birželio 30 d. nutartimi patenkino prašymą dėl fizinio asmens bankroto bylos užbaigimo; užbaigė N. R. bankroto bylą; nurašė kreditorių finansinius reikalavimus: akcinės bendrovės SEB banko – 102 547,38 Eur, Valstybinės mokesčių inspekcijos – 17 980,49 Eur.
- Teismas nustatė, kad per plano įgyvendinimo laikotarpį pareiškėja iš nustatytų gauti 29 952 Eur pajamų gavo 50 301,16 Eur, iš jų bankroto administratoriams pervedė 31 642 Eur; kreditorių reikalavimus tenkinti ji skyrė 29 482 Eur, t. y. daugiau, nei nustatyta plane. Buvo patenkinti 7622,62 Eur AB SEB banko reikalavimų iš 9432 Eur patvirtintų plane, Valstybinės mokesčių inspekcijos – 990,38 Eur iš 1084,68 Eur.
- Teismo vertinimu, pareiškėja sąžiningai naudojosi bankroto įstatymo suteiktomis teisėmis ir vykdė nustatytas pareigas viso bankroto proceso metu, stengėsi gauti kuo didesnes pajamas bei kreditorių reikalavimus tenkinti skyrė didesnę sumą, nei nustatyta plane. Atsižvelgdamas į bankrutuojančio fizinio asmens bankroto bylos stadiją, pareiškėjos elgesį, bankroto proceso trukmę, teismas nusprendė, kad yra pagrindas baigti bankroto bylą. Teismas konstatavo, kad pareiškėja mokumo atkūrimo plane nustatytus įsipareigojimus įvykdė, o fizinio asmens bankroto tikslas – sudaryti sąlygas atkurti sąžiningo fizinio asmens mokumą ir užtikrinti kreditorių reikalavimų patenkinimą – pasiektas.
- Teismas nurodė, kad atstatydintos bankroto administratorės UAB „Lexuna“ veiksmai negali turėti įtakos bankrutuojančio asmens teisei baigti bankroto bylą. Priešingas byloje nustatytų aplinkybių vertinimas neatitiktų teisingumo, sąžiningumo principų, sudarytų prielaidas pažeisti skolininkės ir kreditorių interesus pusiausvyros principą. Pažymėtina, kad byloje nėra duomenų, patvirtinančių, jog kreditoriai būtų ėmęsi kokių nors veiksmų, kai nebuvo tenkinami jų reikalavimai. Pareiškėja, sąžiningai vykdžiusi mokumo atkūrimo planą, negali būti atsakinga dėl administratorės ar kreditorių neveikimo kiliusį neigiamų pasekmių.
- Kauno apygardos teismas, išnagrinęs bylą pagal suinteresuoto asmens AB SEB banko atskirąjį skundą, 2022 m. spalio 6 d. nutartimi Kauno apylinkės teismo 2022 m. birželio 30 d. nutartį paliko nepakeistą.
- Teismas nustatė, kad N. R. buvo įsipareigojusi per trejus bankroto metus iš viso kreditoriams sumokėti 9432 Eur. Per plano įgyvendinimo laikotarpį ji į bankroto bylą buvusių atidarytą depozitinę sąskaitą (UAB „Lexuna“ vardu) ir esamą atidarytą depozitinę sąskaitą (UAB „Karaliaučius grupė“ vardu) pervedė 31 642 Eur, iš šios sumos 8613 Eur buvo skirta kreditorių reikalavimams tenkinti, 600 Eur – naujai paskirti bankroto administratoriui UAB „Karaliaučius grupė“ bankroto administravimo išlaidoms. Likusius 22 429 Eur iš depozitinės sąskaitos sau išimkė atstatydinta bankroto administratorė UAB „Lexuna“. Taigi pasibaigus plano įgyvendinimo laikui, bankrutuojančiam asmeniui pervedus į depozitinę sąskaitą žymiai didesnę sumą, nei buvo nustatyta mokumo atkūrimo plane, administratorė neturėjo kito pasirinkimo kaip tik parengti plano įgyvendinimo aktą ir teikti jį pasirašyti bankrutuojančiam fiziniam asmeniui ir kreditorių susirinkimo pirmininkui.
- Apeliacinės instancijos teismas pritarė pirmosios instancijos teismo išvadoms, kad aplinkybės, susijusios su bankroto administratoriaus veiksmais – depozitinėje sąskaitoje likusių lėšų paskirstymu, negali turėti įtakos bankrutuojančio asmens teisei baigti bankroto bylą, įvykdžius ar net viršijus mokumo atkūrimo plane nurodytus įsipareigojimus. Priešingas byloje nustatytų aplinkybių vertinimas neatitiktų teisingumo, sąžiningumo principų, sudarytų prielaidas pažeisti skolininkės ir kreditorių interesus pusiausvyros principą.
- Teismas atkreipė dėmesį, kad, pagal FABĮ 24 straipsnio 5 punktą, kreditoriai, kurių reikalavimus patvirtino teismas, turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka reikalauti atlygti fizinio asmens bankroto proceso metu dėl bankroto administratoriaus kaltės patirtus nuostolius. Todėl fizinio asmens bankroto bylos užbaigimas neužkerta kelio kreditoriams kreiptis į teismą dėl nuostolių, patirtų dėl bankroto administratoriaus kaltės fizinio asmens bankroto proceso metu, atlyginimo.

III. Kasacinio skundo argumentai

- Kasacinių skundų suinteresuotas asmuo prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2022 m. spalio 6 d. ir Kauno apylinkės teismo 2022 m. birželio 30 d. nutartis ir perduoti bylą nagrinėti pirmosios instancijos teismui iš naujo. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
  - Teismas netinkamai aiškino ir taikė FABĮ 30 straipsnio 1 ir 2 dalis, reglamentuojančias fizinio asmens bankroto proceso pabaigą, neįvertino aplinkybės, kad kreditoriai negavo jiems pagal mokumo atkūrimą planą priklausantių lėšų, mokumo atkūrimo planas nebuvo įgyvendintas, todėl nebuvo teisinio pagrindo pagal FABĮ 30 straipsnio 1 dalį surašyti aktą ir teismui tenkinti prašymą dėl bankroto bylos pabaigos.
  - Teismas neatsižvelgė į kasacinio teismo praktiką, kad FABĮ 30 straipsnio 1 dalis siekia mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto parengimą ir patikimą teismui su mokumo atkūrimo plane nustatytų mokėjimų atlikimu, t. y. ar buvo įgyvendintas patvirtintas mokumo atkūrimo planas ir jame nustatytos sąlygos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-47-313/2018). Teismas netinkamai interpretavo sąlygas, lemiančias plano įgyvendinimo akto surašymą, t. y. kreditoriams negavus plane nustatytų sumų, konstatuotas tinkamas plano įvykdymas.
  - Teismas netinkamai aiškino ir taikė Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.49, 6.56 straipsnius, reglamentuojančius turto savininko nuosavybės teisių įgijimo momentą, nurodydami, kad bankrutuojančio asmens lėšos, pervedtos į nemokumo administratoriaus depozitinę sąskaitą, priklauso kreditoriams ir būtent jie turi ginti galimai pažeistas savo teises kreipdamiesi dėl nuostolių atlyginimo į nemokumo administratorių (FABĮ 24 straipsnio 5 punktas). Pagal Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo 2 straipsnio 5 dalį, depozitinė sąskaita – įstatymuose nustatytais atvejais fizinio ar juridinio asmens arba kitos organizacijos vardu kredito įstaigoje atidaryta sąskaita, kurioje laikomos tik kitiems asmenims nuosavybės, patikėjimo teise ar kitais pagrindais priklausiančios lėšos. Pareiškėja, pervedusi lėšas į nemokumo administratoriaus depozitinę sąskaitą, nepraranda nuosavybės teisių į jas, o kreditoriai neįgyja nuosavybės teisių į tas lėšas. Teisinis reglamentavimas nenustato trečiajam asmeniui (kreditoriui) teisės prisiteisti pinigų iš pinigų pasisavinusio asmens už pinigų savininką, todėl kritiškai vertintinas kreditoriaus galimybės reikšti nemokumo administratoriui reikalavimą atlyginti žalą.
  - Nutartyse nėra teisinių argumentų (išskyrus FABĮ 24 straipsnį) kodėl bankrutuojančio asmens įsipareigojimai kreditoriams perkeltami bankroto bylą administravusiam ir galbūt be teisinio pagrindo bankroto procese sukauptas lėšas į savo sąskaitą persivedusiam bankroto administratoriui.
  - Teismas netinkamai aiškino ir taikė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 12, 178 straipsnius, reglamentuojančius rungimosi principą ir šalių pareigą įrodinėjimo procese, nukrypo nuo šiais klausimais formuojamos teismų praktikos, neatliko išsamus įrodymų vertinimo, nesiaikino visų turinčių reikšmės bylai aplinkybių ir, neturėdami pakankamai įrodymų, o remdamiesi tik akte nurodyta informacija, priėmė neteisėtą nutartį. Teismas nepaisė fizinių asmenų bankroto bylose esančio viešojo intereso (CPK 179 straipsnio 2 dalis) ir su tuo susijusio teismo vaidmens (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-434-686/2015).
  - Teismas neturėjo sustabdyti šią civilinę bylą, nes baudžiamojoje byloje bus išspręstas klausimas, ar trečiasis asmuo pasisavinęs bankrutuojančio asmens pinigus, ar bankrutuojantis asmuo įgis reikalavimą į trečiąjį asmenį, ar kreditoriai turės pagrindą reikalauti pinigų iš buvusio nemokumo administratoriaus. Apeliacinės instancijos teismas nepasiskė dėl bankroto bylos sustabdymo pagrindu. Vadinasi, teismo sprendimas nėra tinkamai motyvuotas ir šis pažėjimas pripažinti esminiu pagal CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punktą, kadangi apeliacinės instancijos nutarties motyvuojamojoje dalyje neatsakyta į pagrindinius (esminius) bylos faktinius ir teisinius aspektus ir dėl to byla išspręsta neteisėtai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. kovo 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-49-823/2021).
- Atsilepimas į kasacinį skundą įstatymų nustatyta tvarka negautas.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl FABĮ 30 straipsnio, reglamentuojančio fizinio asmens bankroto proceso pabaigą, kai atliktas paskutinis plane nustatytas mokėjimas, aiškinimo ir taikymo

- Fizinių asmenų bankroto procesas yra skirtas fizinių asmenų nemokumo sukeliams neigiamoms pasekmėms visuomenėje spręsti, taip pat kad būtų sudarytos sąlygos suderinti nemokaus fizinio asmens ir jo kreditorių interesus.
- Bankroto procesas vyksta tam tikromis stadijomis. Po bankroto bylos iškelimo ir kreditorių reikalavimų patvirtinimo yra rengiamas mokumo atkūrimo planas. Patvirtinus mokumo atkūrimo planą, tolesnė stadija yra mokumo atkūrimo plano įgyvendinimas, jai pasibaigus yra pabaigiamas ir fizinio asmens bankroto procesas.
- FABĮ 30 straipsnis reglamentuoja fizinio asmens bankroto proceso pabaigą. Šio straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad, kai atliktas paskutinis plane nustatytas mokėjimas, bankroto administratorius ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo

šio mokėjimo dienos privalo parengti plano įgyvendinimo aktą, kurį pasirašo fizinis asmuo, bankroto administratorius ir kreditorių susirinkimo pirmininkas. Bankroto administratorius šį aktą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jo pasirašymo dienos pateikia teismui, plano įgyvendinimo akto kopiją – fiziniam asmeniui ir kreditorių susirinkimo pirmininkui. Jeigu bent vienas iš šioje dalyje nurodytų asmenų atsisako pasirašyti plano įgyvendinimo aktą, surašomas akto nepasirašymo protokolas, kuriame nurodomos nepasirašymo priežastys, ir teikiamas teismui kartu su plano įgyvendinimo aktu. Pagal FABĮ 30 straipsnio 2 dalį, teismas, gavęs šio straipsnio 1 dalyje nurodytą aktą, priima nutartį baigti fizinio asmens bankrotą bylą arba nutraukti fizinio asmens bankrotą bylą.

19. FABĮ 30 straipsnyje tiesiogiai nėra nurodyta, kad paskutinis plane nustatytas mokėjimas turi būti siejamas su fizinio asmens atliktu mokėjimu, tačiau būtent toks šios normos aiškinimas pateikiamas kasacinio teismo praktikoje, kurioje nurodyta, kad FABĮ 30 straipsnio 1 dalies norma sieja plano įgyvendinimo akto parengimą ir pateikimą teismui su plane nustatytu paskutiniu fizinio asmens mokėjimu, t. y. kai fizinis asmuo įgyvendina plane nurodytus savo prisirintus įsipareigojimus, atlikdamas reikiamus veiksmus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-47-313/2018, 28 punktas).
20. Tuo atveju, kai mokumo atkūrimo plane nustatyti fizinio asmens įsipareigojimai yra susiję ne tik su įmokų į depozitinę sąskaitą mokėjimu, o yra kitų įsipareigojimų, tokių, kaip parduoti turimą turtą, kasacinio teismo praktikoje nurodoma, kad paskutinio plane nustatytas mokėjimo negalima besąlygiškai sieti nei su paskutine įmoka pagal plane nustatytą grafiką, nei su būtinybe parduoti nekilnojamąjį turtą, o tikslingai pagal konkrečias aplinkybes įvertinti tiek bankrutuojančių fizinį asmenų, tiek ir kreditorių veiksmus, siekiant bankroto bylos pabaigos. Visais atvejais, suėjus FABĮ 7 straipsnio 5 dalyje nustatytam plano įgyvendinimo terminui (ir teismui jo nepratus), bankroto byla turi būti baigiama arba bankroto procesas nutraukiamas. Priešingu atveju, bankroto procesui užsitęsęs iki neapibrėžto termino (pvz., kaip nagrinėjamoje situacijoje, kai nėra galimybės realizuoti nekilnojamojo turto), nebūtų pasiekti bankroto keliami tikslai – kaip galima greičiau atkurti fizinio asmens mokumą ir leisti jam grįžti į visaverčią gyvenimą – bei netektų prasmės įstatyme įsakniai įtvirtintas mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo trejų metų terminas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-316-313/2019, 30 punktas).
21. Taigi kasacinio teismo praktikoje, sprendžiant dėl bankroto bylos pabaigos, pabrėžiama bankrutuojančio fizinio asmens ir kreditorių veiksmų svarba siekiant bankroto proceso pabaigos, taip pat mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo terminas.
22. Nagrinėjami atveju pirmosios instancijos teismas, gavęs iš bankroto administratoriaus plano įgyvendinimo aktą, nustatė, kad pareiškėja plane nustatytus įsipareigojimus įvykdė, fizinio asmens bankroto tikslas pasiektas, todėl nusprendė, kad yra pagrindas bankrotą bylą baigti. Apeliacinės instancijos teismas šią nutartį paliko nepakeistą.
23. Kasacinis skundo suinteresuotas asmuo teigia, jog teismas netinkamai taikė FABĮ 30 straipsnį ir neįvertino aplinkybės, jog kreditoriai negavo jiems pagal planą priklausančių lėšų, todėl planas nebuvo įgyvendintas. Su šiais kasacinio skundo argumentais teisėjų kolegija neturi pagrindo sutikti.
24. Teisėjų kolegijos vertinimu, FABĮ 30 straipsnio 1 dalyje nurodytas paskutinis mokumo atkūrimo plane nustatytas mokėjimas turi būti siejamas su fizinio asmens atliktu mokėjimu. Tokį išaiškinimą lemia fizinio asmens bankroto proceso paskirtis bei sisteminė FABĮ nuostatų, reglamentuojančių fizinio asmens ir bankroto administratoriaus pareigas bei atsakomybę už šių pareigų nevykdymą mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo laikotarpiu, analizė.
25. Fizinis asmuo nuo teismo nutarties patvirtinti planą įsiteisėjimo dienos privalo pervesti lėšas į depozitinę sąskaitą kreditorių reikalavimams tenkinti ir bankroto administravimo išlaidoms mokėti plane nustatyta tvarka (FABĮ 16 straipsnio 5 punktas); turi tinkamai įgyvendinti plane nustatytas priemones ir (ar) vykdyti jame nurodytą veiklą (FABĮ 16 straipsnio 12 punktas). Bankroto administratorius nuo teismo nutarties patvirtinti planą įsiteisėjimo dienos disponuoja fizinio asmens turto ir depozitinės sąskaitos lėšomis pagal plane nustatytą tvarką (FABĮ 12 straipsnio 2 dalies 1 punktas); atlieka plane nustatytus mokėjimus kreditoriams (FABĮ 12 straipsnio 2 dalies 2 punktas). Taigi FABĮ bankrutuojančiam fiziniam asmeniui ir bankroto administratoriui nustato skirtingas pareigas bankroto proceso metu, už jų tinkamą įvykdymą šie asmenys atsako savarankiškai.
26. FABĮ nustato ir kreditorių aktyvų vaidmenį bankroto proceso metu siekiant, kad būtų užtikrintas tinkamas jų teisių įgyvendinimas: reikalauja, kad jų reikalavimai būtų tenkinami plane nustatyta tvarka; dalyvauti ir ginti savo interesus kreditorių susirinkimuose; kreditorių susirinkimo nustatyta tvarka gauti iš bankroto administratoriaus informaciją apie bankroto bylos eigą (FABĮ 24 straipsnio 1–3 punktai ir kt.).
27. Nagrinėjami atveju teismas, nustatęs, kad fizinis asmuo gavo didesnes pajamas ir kreditorių reikalavimams patenkinti skyrė didesnes sumas, nei nustatyta plane, sąžiningai ir tinkamai įvykdė plane nustatytas pareigas, įvertinęs kreditorių nevisišką bankroto proceso metu (kreditoriai nesimė veiksmų esant situacijai, kai liku nebuvo pervedamos jiems plane nustatytos įmokos) ir nustatęs, kad kreditoriai jiems plane nurodytų sumų negavo dėl atstatydinto bankroto administratoriaus FABĮ įtvirtintų pareigų nevykdymo, padarė pagrįstą išvadą užbaigti fizinio asmens bankrotą bylą šiam įvykdžius mokumo atkūrimo planą.
28. Tolsnis fizinio asmens bankroto proceso tęsimas šiuo atveju nebektų prasmės ir nebeatitiktų FABĮ tikslo, nes visi fiziniam asmeniui nustatyti įpareigojimai yra įvykdyti, o kreditoriai jiems plane nurodytų sumų negavo dėl galimo bankroto administratoriaus pareigų nevykdymo ar netinkamo vykdymo.
29. Remiantis FABĮ 8 straipsnio 12 punktu, už teismo patvirtinto plano įgyvendinimą atsako fizinis asmuo ir bankroto administratorius pagal savo kompetenciją. Tačiau ši teisės norma nereikšia, kad fizinis asmuo, tinkamai įvykdęs jam FABĮ nustatytas pareigas, turi būti laikomas atsakingu už galimai neteisėtus bankroto administratoriaus veiksmus, dėl kurių mokumo atkūrimo planas nebuvo visiškai įvykdytas. Bankrutuojantis fizinis asmuo, bankroto proceso metu sąžiningai įvykdęs FABĮ nustatytas pareigas ir sumokėjęs paskutinę plane nustatytą įmoką, gali pagrįstai tikėtis užbaigti bankroto procesą.
30. Teismai išsamiai įvertino ginčo aplinkybes, reikšmingas sprendžiant bankroto proceso pabaigos klausimą, bankroto proceso dalyvių elgesį bankroto proceso metu, todėl nėra pagrindo sutikti su kasacinio skundo argumentais dėl teismų neatlikto išsamaus įrodynų vertinimo ar bylai reikšmingų aplinkybių neišaiškinimo. Nors suinteresuotas asmuo kvestionuoja byloje esančių įrodynų tinkamą vertinimą, tačiau kasaciniame skunde nenurodo, kuris įrodymas nebuvo įvertintas ar buvo įvertintas pažeidžiant įrodynų vertinimą reglamentuojančias proceso teisės normas, todėl teisėjų kolegija šios kasacinio skundo argumentus pripažįsta teisėškai nepagrįstais.
31. Taip pat nepagrįstas suinteresuoto asmens kasacinio skundo argumentas, kad teismai neatsižvelgė į kasacinio teismo praktiką dėl FABĮ 30 straipsnio 1 dalies aiškinimo, kad aptariama norma sieja mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto parengimą ir pateikimą teismui su mokumo atkūrimo plane nustatytų mokėjimų atlikimu, t. y. ar buvo įgyvendintas patvirtintas mokumo atkūrimo planas ir jame nustatytos sąlygos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 21 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-47-313/2018). Suinteresuoto asmens cituojamoje kasacinio teismo nutartyje nurodyta, kad FABĮ 30 straipsnio 1 dalies norma sieja plano įgyvendinimo akto parengimą ir pateikimą teismui būtent su plane nustatytu paskutiniu fizinio asmens mokėjimu, t. y. kai fizinis asmuo įgyvendina plane nurodytus savo prisirintus įsipareigojimus, atlikdamas reikiamus veiksmus. Taigi teismai nuo kasacinio teismo formuojamos FABĮ 30 straipsnio aiškinimo ir taikymo praktikos nenukrypo.
32. Suinteresuotas asmuo taip pat teigia, kad teismai neteisingai aiškino ir taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias turto savininko teisių įgijimo momentą (CK 4.49, 6.56 straipsniai), nurodydami, kad bankrutuojančio asmens lėšos, pervestos į bankroto administratoriaus depozitinę sąskaitą, priklauso kreditoriams ir būtent jie turi ginti galimai jų pažeistas teises kreipdamiesi dėl nuostolių atlyginimo į bankroto administratorių (FABĮ 24 straipsnio 5 punktas). Teisėjų kolegija pažymi, kad nagrinėjamoje byloje, sprendžiant fizinio asmens bankroto pabaigos klausimą ir taikydami FABĮ 30 straipsnį, teismai netaikė teisės normų, reglamentuojančių turto savininko nuosavybės teisių įgijimo momentą, nesprendė dėl depozitinėje sąskaitoje esančių lėšų nuosavybės teisių ir nekonstatavo, kad sąskaitoje buvusios lėšos priklausė kreditoriams. Aplinkybė, kad teismai nurodė, jog kreditorius, bankroto procese patyręs nuostolių dėl administratoriaus kaltės, gali pasinaudoti jam FABĮ 24 straipsnio 5 punkte įtvirtinta teise reikalauti atlygti nuostolius, nepagrindžia suinteresuoto asmens nurodytų normų taikymo ir (ar) jų netinkamo taikymo nagrinėjamiu ginčiu. Atsižvelgdama į tai, kad depozitinėje sąskaitoje esančių lėšų nuosavybės teisių klausimas neturi teisinės reikšmės taikant FABĮ 30 straipsnį ir sprendžiant dėl fizinio asmens bankroto proceso pabaigos, teisėjų kolegija dėl nurodytų teisės normų aiškinimo ir taikymo nepasako.

Dėl teismo pareigos motyvuoti priimamą procesinį sprendimą ir nagrinėjamos bylos sustabdymą

33. Byloje keliamas klausimas dėl fizinio asmens bankroto bylos sustabdymo, kai dėl galimai neteisėtų bankroto administratoriaus veiksmų yra atliekamas ikiteisminis tyrimas.
34. Atskirajame skunde suinteresuotas asmuo nurodė, kad egzistuoja pagrindas sustabdyti bankroto bylos pabaigos klausimo nagrinėjimą, nes mokumo atkūrimo planas neįvykdytas dėl galimų bankroto administratoriaus neteisėtų veiksmų, dėl kurių atliekami ikiteisminio tyrimo veiksmai. Apeliacinės instancijos teismas dėl šių argumentų nutartį nepasisakė. Suinteresuotas asmuo teigia, kad tai sudaro CPK 329 straipsnio 2 dalies 4 punkte įtvirtintą absoliutų sprendimo negaliojimo pagrindą.
35. CPK 329 straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatytas absoliutūs sprendimo (nutarties) negaliojimo pagrindas, kai sprendimas ar nutartis yra be motyvų (sutrumpintų motyvų). Kasacinis teismas yra išaiškęs, kad sprendimo (nutarties) motyvų nepakankamumas savaime negali būti prilyginamas CPK 329 straipsnio 2 dalies 4 punkte įtvirtintam absoliučiam sprendimo negaliojimo pagrindui – kai sprendimas (nutartis) yra be motyvų (sutrumpintų motyvų) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. lapkričio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-492/2014). Pagal kasacinio teismo formuojamą praktiką absoliučiu sprendimo (nutarties) negaliojimo pagrindu laikytinas atvejis, kai teismas visiškai nenagrinėja procesiniame dokumente nurodytų klausimų ir argumentų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. gruodžio 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-309-378/2021, 34 punktas).
36. Nagrinėjamoje byloje buvo sprendžiamas bankroto bylos užbaigimo pagrindų buvimas klausimas. Apeliacinės instancijos teismas taikė ginčo teisinį santykį reglamentuojančias FABĮ normas, išsamiai išnagrinėjo ginčui reikšmingas bylos aplinkybes ir savo procesinį sprendimą motyvavo. Apeliacinės instancijos teismo motyvai dėl ginčo esmės yra pakankami ir nesudaro pagrindo panaikinti šio proceso sprendimo remiantis CPK 329 straipsnio 2 dalies 4 punktu. Aplinkybė, kad teismas nepasakė dėl atskirojo skundo argumentų, susijusių su bylos sustabdymu, neturi įtakos priimto proceso sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, nes nagrinėjamas fizinio asmens bankroto bylos sustabdymas suinteresuoto asmens nurodytais pagrindais nebūtų teisėškai pagrįstas.
37. Pagal CPK 162³ straipsnį, bylos sustabdymas – procesinių veiksmų, kuriais siekiama bylą išspręsti iš esmės, atlikimo laikinas sustabdymas neapibrėžtam terminui. Byla gali būti sustabdyta dėl įstatymuose nustatytų objektyvių aplinkybių, kludančių išnagrinėti civilinę bylą ir nepriklausančių nuo dalyvaujančių byloje asmenų ar teismo valios, taip pat kitais atvejais, nors įstatymuose ir nenustatytas, tačiau kludančiais teismui išnagrinėti bylą iš esmės.
38. Pagal CPK 163 straipsnio 1 dalies 3 punktą, teismas privalo sustabdyti bylą, kai negalima nagrinėti tos bylos tol, kol bus išspręsta kita byla, nagrinėjama civilinė, baudžiamąja ar administracine tvarka. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinta, kad sustabdyti civilinę bylą nurodytu pagrindu galima tik tada, kai nagrinėjamos bylos yra susijusios taip, jog kitoje byloje nustatyti faktai turės įrodymą, prejudicinę ar privalomąją galią sustabdomai bylai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-95/2012).
39. Pagal CPK 164 straipsnio 4 punktą teismas gali dalyvaujančių byloje asmenų pareikšdami ar savo iniciatyva sustabdyti bylą, kai teismas pripažįsta, kad bylą sustabdyti yra būtina. Kasacinis teismas yra išaiškęs, kad CPK 164 straipsnio 4 punkto nuostata suteikia teismui diskreciją spręsti civilinės bylos sustabdymo būtinumo klausimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. gegužės 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-138-684/2022, 28 punktas).
40. Sprendžiant šios bylos klausimą dėl fizinio asmens bankroto bylos užbaigimo FABĮ 30 straipsnyje įtvirtintu pagrindu ir vertinant fizinio asmens atliktus veiksmus, vykdanč plane nustatytus įpareigojimus, dėl atstatydinto bankroto administratoriaus veiksmų atliekamas ikiteisminis tyrimas ir jo rezultatas nagrinėjamam klausimui neturi prejudicinės reikšmės. Be to, bankroto bylos sustabdymas neapibrėžtam laikui nebūtų pateisinamas ir dėl terminuoto bankroto proceso, kurio trukmė iš esmės siejama su mokumo atkūrimo plano įgyvendinimu, kuris pagal FABĮ 7 straipsnio 5 dalį yra treji metai. Bankroto procese įtvirtinti terminai skirti fizinio asmens ir kreditorių interesų pusiausvyrai išlaikyti ir stabilumui užtikrinti. Bankroto procesas negali tęstis neapibrėžtą terminą, tai neatitiktų bankroto teisės normų keliamų tikslų. Taigi suinteresuoto asmens kasacinio skundo argumentai, susiję su bylos sustabdymu dėl atliekamo ikiteisminio tyrimo dėl atstatydinto bankroto administratoriaus atliktų veiksmų, nėra teisėškai pagrįsti ir neturi reikšmės apeliacinės instancijos teismo proceso sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui.

Dėl bylos procesinės baigties ir bylinėjimosi išlaidų

41. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė FABĮ 30 straipsnio 1 dalį ir paskutinį plane nustatytą mokėjimą pagrįstai siejo su fizinio asmens atliktu mokėjimu, padarė teisingą išvadą dėl fizinio asmens bankroto proceso pabaigos, todėl apeliacinės instancijos teismo nutartis palikta nepakeista (CPK 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas).
42. Suinteresuoto asmens kasacinį skundą atmetus, jis neturi teisės į kasaciniam teisme turėtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą (CPK 93 straipsnis). Kasaciniame teisme nepatarti išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Palikti nepakeistą Kauno apygardos teismo 2022 m. spalio 6 d. nutartį.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Ambrasaitė-Balynienė

Artūras Driukas

Jūratė Varanaukaitė